

2018

SANSKRIT – HONOURS

First Paper

Course - II

Full Marks : 50

*The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

Unit - I

(Marks : 20)

1. Distinguish between कथा and आख्यायिका। Explain which class does the दशकुमारचरित belong to? 6+4
Or,
“अवसितश्च ममाद्य शापः” – Who said this and to whom? What was the curse? Why was it uttered? How was it lifted? 1+1+2+3+3
2. Translate into Bengali or English *any one* of the following : 4
(a) अथ विदितवार्तावार्तो महादेवीमालवेन्द्रौ जामातरमाकारपक्षपातिनावात्मपरित्यागोपन्यासेनारिणा जिघांस्यमानं ररक्षतु। न शेकतुस्तु तमप्रभुत्वादुत्तारयितुमापदः।
(b) जगृहे च महति संपराये क्षीणसकल-सैन्यमण्डलः प्रचण्डप्रहरणशतभिन्नवर्मा सिंहवर्मा करिणः करिणमवप्लुत्याति-मानुषप्राणबलेन चण्डवर्मणा। अजीगणच्च गणकसंधैः- “अद्यैव क्षपावसाने विवाहनीया राजदुहिता।
3. अधोलिखितयोः एकस्य प्रसङ्गनिर्देशपूर्वकं संस्कृतभाषया व्याख्या कार्या। 6
(a) अद्य मे मनसि तमोपहस्त्वया दत्तो ज्ञानप्रदीपः।
(b) स्मर तस्या हंसगामिनि हंसकथायाः।

Unit - II

(Marks : 15)

4. (a) Translate into Bengali or English the following verse : 6
नीवाराः शुकगर्भकोटरमुखभ्रष्टा-स्तरुणामधः
प्रस्निग्धाः क्वचिदिङ्गुदीफलभिदः सूच्यन्त एवोपलाः।
विश्वासोपगमादभिन्नगतयः शब्दं सहन्ते मृगा-
स्तोयाधारपथाश्च वत्कलशिखानिष्यन्दरेखाङ्किताः॥

Please Turn Over

Or,

(b) Answer the following questions :

2×3

(i) Who were the real parents of Śakuntalā? Why was the sage Kaṇva known as her father?

(ii) 'आर्तत्राणाय वः शस्त्रम्'—

Who said this and to whom? What was the context?

(iii) Who was Karabhaka? What did he say to Duṣyanta?

5. अधोलिखितयोरेकस्य प्रसङ्गनिर्देशपूर्वकं संस्कृतभाषया व्याख्या कार्या।

6

(a) गच्छति पुरः शरीरं धावति पश्चादसंस्थितं चेतः।

चीनांशुकमिव केतोः प्रतिवातं नीयमानस्य॥

(b) शमप्रधानेषु तपोधनेषु

गूढं हि दाहात्मकमस्ति तेजः।

स्पर्शानुकूला इव सूर्यकान्ता-

-स्तदन्यतेजोऽभिभवाद्भवन्ति॥

6. (a) व्युत्पत्तिः निरूपणीया।

1+1

नीयमानस्य in 5(a); गूढं in 5(b).

अथवा

विग्रह-वाक्यम् उल्लिख्य समासः निरूपणीयः।

2

प्रतिवातं in 5(a) अथवा, शमप्रधानेषु in 5(b).

(b) यथामति पदद्वयस्य संस्कृतभाषान्तरं देवनागरीलिप्या करणीयम्।

½ + ½

विअ, णोमालिआ, पिअसही, ओदंसअन्ति।

Unit - III

(Marks : 15)

7. अधोलिखितयोः एकस्य उत्तरं देयम्।

(a) वामनमतानुसारेण कवेः श्रेणीविभागः विव्रियताम्।

10

(b) वामनमतेन गुणस्य संज्ञा का? अलङ्कारेण सह अस्य प्रभेदः निरूपणीयः।

4+6

8. अधोलिखितयोः एकस्य टीका लेखनीया।

5

वैदर्भी रीतिः, प्रकीर्णम्।

अथवा

अधोनिर्दिष्टयोः एकस्य व्याख्या कार्या।

5

(a) सौन्दर्यमलंकारः।

(b) सन्दर्भेषु दशरूपकं श्रेयः।